

1.1 (2 ώρες)

Αιτιοκρατικό λέγεται κάθε πείραμα, που η γνώση των συνθηκών κάτω από τις οποίες εκτελείται μας επιτρέπει να προκαθορίσουμε πλήρως το αποτέλεσμα του.

Πείραμα τύχης λέγεται κάθε πείραμα, που το αποτέλεσμα του δεν μπορούμε να το προβλέψουμε εκ των προτέρων, μολονότι επαναλαμβάνεται κάτω από τις ίδιες συνθήκες.

Δειγματικός χώρος ενός πειράματος τύχης είναι το σύνολο των δυνατών αποτελεσμάτων που μπορούν να εμφανιστούν, συμβολίζεται με το γράμμα Ω .

Ενδεχόμενο ονομάζεται οποιοδήποτε σύνολο δυνατών αποτελεσμάτων του πειράματος τύχης.

Απλό ή στοιχειώδες ενδεχόμενο λέγεται αυτό που περιέχει μόνο ένα στοιχείο.

Σύνθετο ενδεχόμενο λέγεται αυτό που περιέχει περισσότερα από ένα στοιχεία.

Αδύνατο ενδεχόμενο λέγεται αυτό που δεν έχει κανένα στοιχείο και συμβολίζεται $\emptyset$.

Τομή των ενδεχομένων A και B συμβολίζεται $A \cap B$ και πραγματοποιείται όταν πραγματοποιούνται και το A και το B. Ως σύνολα, είναι το σύνολο με τα κοινά στοιχεία των δύο συνόλων.

Ένωση των ενδεχομένων A και B συμβολίζεται $A \cup B$ και πραγματοποιείται όταν ένα τουλάχιστον από τα A ή B πραγματοποιείται. Ως σύνολα, είναι το σύνολο που περιέχει όλα τα στοιχεία των A και B.

Συμπληρωματικό ή αντίθετο του A συμβολίζεται με A' και πραγματοποιείται, αν το A δεν πραγματοποιείται. Ως σύνολο, είναι αυτό που περιέχει τα στοιχεία του Ω που δεν ανήκουν στο A.

Διαφορά του B από το A συμβολίζεται με $A - B$ και πραγματοποιείται όταν πραγματοποιείται το A αλλά όχι το B. Ως σύνολο, περιέχει τα στοιχεία του A που δεν είναι στοιχεία του B.

Ασυμβίβαστα λέγονται δύο ενδεχόμενα που δεν έχουν κοινά στοιχεία ως σύνολα ή κοινά ευνοϊκά αποτελέσματα.

Εύρεση δειγματικού χώρου :

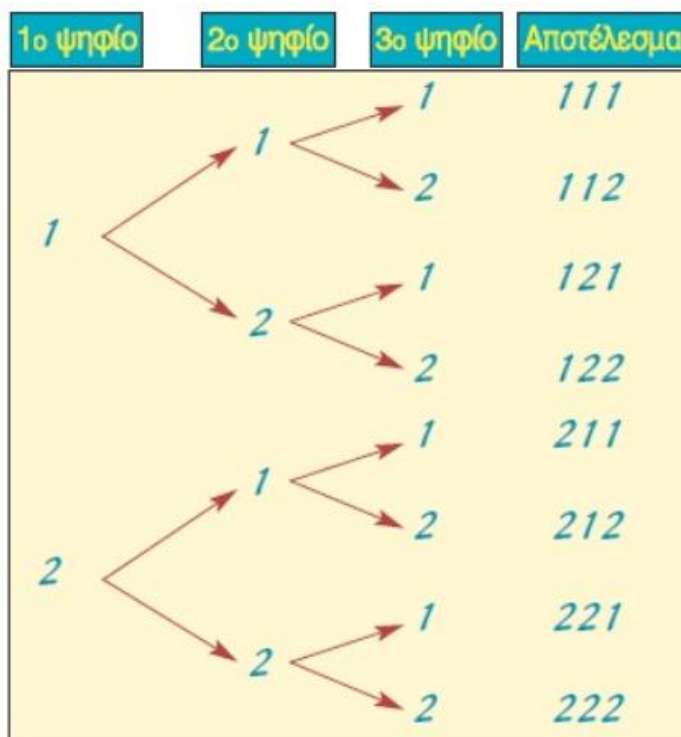
με δενδροδιάγραμμα $1/15$ ή με πίνακα διπλής εισόδου $2/15$

πρόσθετο υλικό: $1/16$

άλλα παραδείγματα

Παράδειγμα 1 . Αν επιλέξουμε στην τύχη ένα τριψήφιο αριθμό που τα ψηφία του είναι 1 ή 2, για να προσδιορίσουμε το δειγματικό χώρο εργαζόμαστε ως εξής: Γράφουμε ποιο μπορεί να είναι το πρώτο ψηφίο και σε κάθε περίπτωση γράφουμε ποιο μπορεί να είναι το δεύτερο ψηφίο κ.ο.κ.

Με το παρακάτω διάγραμμα, που ονομάζεται **δεντροδιάγραμμα**, βρίσκουμε ευκολότερα όλα τα στοιχεία του δειγματικού χώρου. Ο δειγματικός χώρος Ω αποτελείται από όλους τους τριψήφιους αριθμούς με ψηφία 1 ή 2, δηλαδή είναι: $\Omega = \{111, 112, 121, 122, 211, 212, 221, 222\}$, και περιέχει 8 στοιχεία ($N(\Omega) = 8$).

Παράδειγμα 2. Αν ρίξουμε ένα ζάρι δύο φορές και σημειώσουμε κάθε φορά την ένδειξή του, τότε για να προσδιορίσουμε ευκολότερα το δειγματικό χώρο, χρησιμοποιούμε τον παρακάτω πίνακα. Ο δειγματικός χώρος Ω αποτελείται από όλα τα διατεταγμένα ζεύγη του πίνακα, δηλαδή είναι:

$\Omega = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), \dots, (6, 5), (6,6)\}$, και περιέχει 36 στοιχεία ($N(\Omega) = 36$).

2 ^η ρίψη 1 ^η ρίψη	1	2	3	4	5	6
1	(1,1)	(1,2)	(1,3)	(1,4)	(1,5)	(1,6)
2	(2,1)	(2,2)	(2,3)	(2,4)	(2,5)	(2,6)
3	(3,1)	(3,2)	(3,3)	(3,4)	(3,5)	(3,6)
4	(4,1)	(4,2)	(4,3)	(4,4)	(4,5)	(4,6)
5	(5,1)	(5,2)	(5,3)	(5,4)	(5,5)	(5,6)
6	(6,1)	(6,2)	(6,3)	(6,4)	(6,5)	(6,6)

Ασκήσεις : A1, A3, A4, A5 /15

Ασκήσεις :

1. Η Μαρία για να ντυθεί έχει τη δυνατότητα να φορέσει φούστα (Φ) ή σορτς (Σ), από πάνω μπλούζα (M) ή πουκάμισο (Π) και για παπούτσια να βάλει αθλητικά (α) ή πέδιλα (π).

i. Να κατασκευάσετε ένα δενδροδιάγραμμα και να γράψετε τον δειγματικό χώρο του πειράματος.

ii. Να βρεθεί το ενδεχόμενο A : «η Μαρία να φοράει πουκάμισο»

Ερωτήσεις τύπου Σωστό ή Λάθος

1. **Αιτιοκρατικό** λέγεται κάθε πείραμα, που η γνώση των συνθηκών κάτω από τις οποίες εκτελείται δεν μας επιτρέπει να επιτρέψει να προβλέψουμε το αποτέλεσμα του.
2. Κάθε πείραμα κατά το οποίο η γνώση των συνθηκών κάτω από τις οποίες εκτελείται καθορίζει πλήρως το αποτέλεσμα λέγεται αιτιοκρατικό πείραμα.
3. **Πείραμα τύχης** είναι κάθε πείραμα του οποίου δεν μπορούμε να προβλέψουμε την έκβασή του, παρόλο που επαναλαμβάνεται κάτω από τις ίδιες συνθήκες.
4. **Ασυμβίβαστα** λέγονται αυτά που δεν έχουν κοινά στοιχεία.
5. Ένωση των ενδεχομένων **A** και **B** συμβολίζεται $A \cup B$.
6. **Συμπληρωματικό ή αντίθετο του ενδεχομένου A** συμβολίζεται με A' .
7. Ένα ενδεχόμενο λέγεται **αδύνατο** όταν δεν πραγματοποιείται ποτέ.
8. Ένα ενδεχόμενο λέγεται **αδύνατο** όταν ως σύνολο δεν περιέχει κανένα στοιχείο.

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

1. Από τα παρακάτω πειράματα να επιλέξετε αυτά που είναι πειράματα τύχης.
  - α. Ρίχνεται ένα νόμισμα και καταγράφεται η άνω όψη του.
  - β. Επιλέγουμε τυχαία ένα μαθητή και καταγράφουμε την ημέρα της γέννησής του.
  - γ. Ρίχνονται δύο ζάρια και καταγράφουμε το άθροισμα των ενδείξεων της άνω έδρας τους.
  - δ. Ζεσταίνουμε καθαρό νερό (χωρίς άλατα και προσμίξεις) και καταγράφουμε την θερμοκρασία βρασμού του.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

1. Δίνονται ο δειγματικός χώρος $\Omega = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$ και δύο ενδεχόμενά του $A = \{2, 3, 5, 7\}$ και $B = \{1, 3, 5, 7\}$.

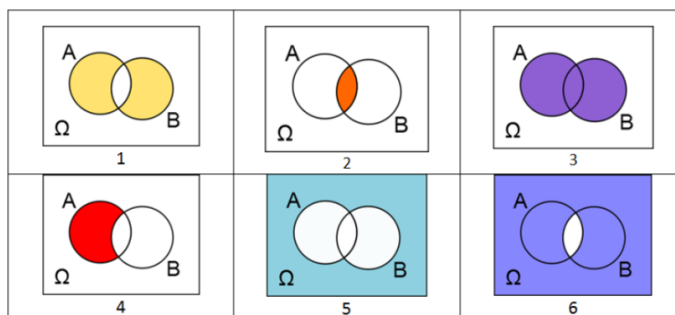
Να αντιστοιχίσετε τα σύνολα της στήλης Α με τα ίσα τους της στήλης Β.

Στήλη Α
1. $A \cap B$
2. B'
3. $A \cup B$
4. $A - B$

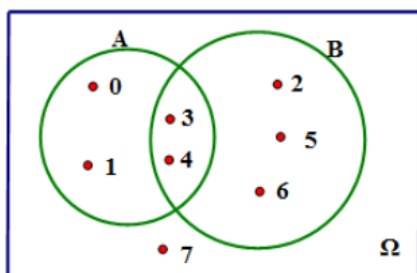
Στήλη Β
α. $\{2\}$
β. $\{1, 2, 3, 5, 7\}$
γ. $\{2, 4, 6, 8, 9\}$
δ. $\{3, 5, 7\}$
ε. $\{2, 4, 7\}$

2. Έστω Α και Β δύο ενδεχόμενα του δειγματικού χώρου Ω , ενός πειράματος τύχης. Να αντιστοιχίσετε τα ενδεχόμενα με τα γραμμοσκιασμένα χωρία.

- i. $A - B$
 ii. $(A \cup B)'$
 iii. $A \cap B$
 iv. $(A \cap B)'$
 v. $(A - B) \cup (B - A)$

3. Με βάση το παρακάτω διάγραμμα Venn να αντιστοιχίσετε σε καθένα από τα γράμματα α, β, γ, δ, και ε έναν αριθμό από το 1 έως το 6 ώστε καθένα από τα ενδεχόμενα της στήλης Α να αντιστοιχεί στο κατάλληλο σύνολο της στήλης Β.

Στήλη Α
α. B'
β. $A - B$
γ. $B - A$
δ. $A \cap B$
ε. $A' \cup B'$

Στήλη Β
1. $\{1, 0\}$
2. $\{3, 4\}$
3. $\{2, 5, 6\}$
4. $\{1, 2, 7, 8\}$
5. $\{0, 1, 7\}$
6. $\{0, 1, 2, 5, 6, 7\}$